

PRVNÍ POKUŠENÍ KRISTA

Mt 4,1-4

kázání ze soboty 18. 1. 2014 – br. Michal Balcar

O pokušení

Sestry a bratři v Kristu, rád bych v dnešním a dvou následujících kázáních mluvil o tématu, které chápu jako navýsost důležité a aktuální. Jedná se o pokušení. Nebudu mluvit o tom, jak podlehnout pokušení, protože každý z nás dobře ví, jaké to je, z každodenního života. Chci mluvit o tom, jak pokušení překonat. A existuje jen jeden člověk, který by nás mohl naučit, jak bojovat s pokušením. Ježíš Nazaretský, o němž vyznáváme, že byl Kristem, Pomazaným.

Matouš 4,1-4

„Tehdy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby.“ On však odpověděl: „Je psáno: „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.““

Duch překvapivý

„Duch vede Ježíše na poušť, aby byl pokoušen ďáblem“. Duch dělá někdy velmi nečekané věci. My bychom si ho rádi ochočili. Říkáme: „Přijď, Duchu svatý!“ a myslíme tím – „potřebujeme, aby to co jsme si usmysleli, dobře dopadlo“. Jenže Duch je osoba nevypočitatelná a nemanipulovatelná. Dělá věci jinak než bychom čekali. Vane, odkud chce a kam chce. Další překvapivý element skrytý v tomto výroku je ten, že Bůh dává ďáblu šanci. Zaslouží si jí? Kdo z nás by mu ji dal? Jenže pokud dostává šanci ďábel, máme naději, že ji dostaneme i my.

Půst

„Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl.“ Předminulý týden jsem se šest dní postil. K půstu mne vyzval můj přítel Petr Činčala, který je spřízněn i s naším sborem. Sliboval mi tři věci. Po prvních třech dnech přestaneš cítit pocit hladu. Budeš mít mnohem více energie a hlavně budeš mnohem intenzivněji prožívat svou víru. Vydržel jsem šest dní. Pocit hladu jsem měl každý z nich. Energie jsem měl v zásadě stejně, jen jsem měl dojem, že jsem mnohem nervóznější. Nevím, jak vy, ale já zvládám stresové situace mnohem snáz, pokud se najím. Vše vyvrcholilo v pátek, kdy má milovaná žena ukončila výměnu názorů lakonicky: „Už se prosím tě najež“. Jedno mohu říct s jistotou. Všechny emoce vnímáte mnohem zjitřeněji, intenzivněji. Zjistil jsem, že hlad se mnohem lépe zvládá, když máte hodně věcí na práci. Být stále někde po návštěvách a akcích je velmi příjemné, protože se nemůžete soustředit na hlad. Problém Ježíšův byl, že neměl na poušti co dělat a jak se zabavit. A nevzdal to, když mu šest dní kručelo v břiše jako mně. Jistě, 40 dní a 40 nocí můžeme chápat jako tradiční symbolické biblické číslo. Ale Ježíš prostě nejedl dlouho. Déle než kdokoli z nás. A byl sám. Jenom s ďáblem.

Podstata pokušení

Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby.“ Někdy je ta nejjednodušší cesta neúčinnější. K čemu se zabývat teologickými subtilnostmi. Dábel asi dobře zná pyramidu hodnot Abrahama Maslowa. Nejprve musí mít člověk naplněny fyziologické potřeby, potřeby bezpečí, lásky, hodnoty a pak se může zabývat duchovními otázkami.

Jenže – v čem je to pokušení? Není logické po čtyřiceti dnech jíst chleba? Nemá na to v tuhle chvíli Ježíš právo? To je přece jeho legitimní potřeba. Chtít nové Ferrari, by byl rozmar. Ale chleba? Kdo by mohl Ježíšovi vyčítat, že se chce najíst. V čem je problém?

Tkví podstata pokušení v tom, že pochází od ďábla? Je zajímavé, že pro pokušení i zkoušku má řečtina totožný výraz – *πειράζω* (*peiradzó*). Pouze subjekt slovesa – Bůh nebo ďábel – rozhoduje o způsobu, jakým je přeloženo. Bůh zkouší a ďábel pokouší. Řecká gramatika nám naznačuje, že uprostřed zkoušky (nebo pokušení) nepoznáme, jaký je její zdroj. I v našem příběhu je to ďábel, kdo Ježíše pokouší, ale je to přece Duch, kdo ho do pokušení přivedl.

Pravý význam třech pokušení na poušti nacházíme v úvodu ďáblový výzvy. „*Jsi-li Syn Boží...*“ Ježíš si na poušti ujasňuje, kým vlastně je a proč přišel. Je opravdu Syn Boží? A ďábel mu podsouvá, že není lepší důkaz než zázrak. Co to vlastně obnáší být synem Božím? Že si Ježíš může dělat, co chce? Co ho napadne?

Kdo je Boží syn

Synovství je definováno v Ježíšově odpovědi: „Nejen chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ Při zběžném čtení zní odpověď prázvláštně. Vždycky mě rozčiloval tradiční křesťanský přístup k člověku, který potřebuje chleba. Místo abychom mu dali najíst, vysvětlíme mu, že Bůh je ve Trojici.

Ovšem při pozornějším čtení zjistíme, že Ježíš říká: „Já čekám na Hospodina a na jeho řešení.“ Pokud jsem mluvil o tom, že satan napadá Ježíšovu identitu Božího syna, co vlastně odpověď Kristova znamená? Ježíš chápe své synovství jako odevzdání se Otci. Syn není nezávislou bytostí. Je odevzdán Otci skrze lásku. Pokud tedy Ježíšova odpověď na první pokušení ukazuje cestu, jak pokušením čelit. Potom Ježíšova odpověď není, že se máme lépe ovládat a cvičit vůli. Jediná cesta z pokušení je čekání na slovo, které vychází z Božích úst.

Satanova nabídka

Satan nabízí zkratku. Nabízí rychlé a bezbolestné řešení. Rychlá půjčka bez ručitele. Do hodiny podepsaná smlouva, kterou ani není třeba číst. Kolik mu ale musíte splatit je psané pouze petitem – úrok 200%. Ovšem výhoda je, že za vámi přijde až domů. Nebo rychlý vztah. Bez závazků, jde přece jenom o sex. K čemu se zabývat nějakou láskou. „Nemusíš čekat, všechno můžeš tady a teď. Máš na to právo!“

Ježíšova odpověď

Kristus proti ní staví trpělivost. To je slovo ve většině světových jazyků (včetně češtiny) slovo odvozené od trpěti.

Margaret Thatcher, železná lady a ministerská předsedkyně Spojeného království prohlásila: „Jsem neobyčejně trpělivá, takže nakonec vždycky prosadím svůj názor.“

Ježíš říká něco jiného: „Buďte neobyčejně trpěliví, tak aby nakonec mohl prosadit svůj názor Bůh.“ Někdy se nám zdá, že už měl dávno konat, že je 5 minut po 12. Čtyřicet dní bez jídla by mi připadalo jako 5 hodin po 12. A přece Ježíš i v tuhle chvíli čeká na Otce a na každé slovo, které vychází z jeho úst.

Výzva na závěr

Čekejme...

AMEN